

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-2158/2014. számú ügyben**

Ügyintéző: dr. Zséger Barbara

Az eljárás megindulása

A panaszos beadványa szerint a rendőrség több alkalommal indokolatlanul igazoltatta, előállította és aránytalan sérelmet okozva, kényszerítő eszközt alkalmaztak vele szemben.

A panasz alapján felmerült a jogbiztonság követelménye, a személyes szabadsághoz, valamint az emberi méltósághoz való jog sérelmének gyanúja. Erre figyelemmel – az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 20. § (1) bekezdése alapján – vizsgálatot folytattam. Annak során tájékoztatást kértem a Dorogi és az Esztergomi Rendőrkapitányságtól.

Érintett alapvető jogok

A személyes szabadsághoz való jog: „*Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.*” (Alaptörvény IV. cikk /1/ bekezdés)

A jogállamiság elve és az abból fakadó jogbiztonság követelménye: „*Magyarország független, demokratikus jogállam.*” (Alaptörvény B) cikk /1/ bekezdés)

Az emberi méltósághoz való jog: „*Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.*” (Alaptörvény II. cikk)

Az alkalmazott jogszabályok

Az alkalmazott jogszabályokat a jelentés melléklete tartalmazza.

A megállapított tényállás

A Dorogi és az Esztergomi Rendőrkapitányságok kezdeményezésére 2013 és 2014 folyamán panaszos és élettársa ellen összesen 39 alkalommal intézkedtek, kezdeményeztek, illetve folytattak le szabálysértési vagy büntetőeljárást. A rendelkezéseimre bocsátott dokumentumok szerint a panaszos és élettársa ellen a Dorogi Rendőrkapitányságon 28, az Esztergomi Rendőrkapitányságon 11 eljárás volt folyamatban. Minden rendőri intézkedést szabálysértési, vagy büntetőeljárás követett. A befejezett szabálysértési eljárások – egy kivétellel – az eljárás alá vont személyek felelősségének megállapításával zárultak, panaszosra és élettársára a rendőrkapitányságok helyszíni bírságot, a szabálysértési ügyben eljáró bíróságok pénzbírságot szabtak ki. A megindított büntetőeljárások mindegyikében vádemelés történt.

A panaszossal és élettársával szemben a rendőrség – a lehetséges rendőri intézkedések közül – igazoltatást és előállítást alkalmazott, három esetben ezek mellett azonban kényszerítő eszköz (bilincs) alkalmazására is sor került. Az előállításoknak tettenérés és bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja, illetve egy alkalommal a személyazonosság igazolásának megtagadása volt az alapja. Panaszos élettársát 2013. október 27-én – a rendőri jelentés szerint a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 48. § d) pontja alapján – az ellenszegülés megtörése érdekében megbilincseltek. A panaszos élettársát ekkor bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja miatt akarta a rendőrség előállítani, azonban ő az intézkedés alól megpróbálta magát kiabálással kivonni. Szintén panaszos élettársával szemben alkalmazott a rendőrség kényszerítő eszközt 2013. július 20-án, az Rtv. 48. § b) pontjára hivatkozással, támadás megakadályozása érdekében. Ekkor a panaszos élettársa az igazoltató rendőröknek megpróbált hátat fordítani és a helyszínről távozni.

A rendőrök a kezét megfogták és hátrabilincseltek, mert támadástól tartottak ittas, agresszív és kiszámíthatatlan magatartása miatt. 2014. január 18-án panaszost bilincseltek meg az Rtv. 48. § b) és c) pontjaira hivatkozással, vagyis szökése és támadása megakadályozása érdekében. A kényszerítő intézkedés alkalmazásáról készített jelentés szerint a panaszos kiabált és nem tett eleget a rendőrség azon felszólításának, hogy igazolja magát. Ez utóbbi esetben a rendőrség garázdaság szabálysértése miatt tett feljelentést, azonban a bíróság az eljárást arra hivatkozva megszüntette, hogy sem a feljelentésben, sem a meghallgatások során nem merült fel arra utaló adat, hogy a panaszos magatartása másokban megbotránkozást, vagy riadalmat keltett.

A vizsgálat megállapításai

1. A hatásköröm tekintetében

A feladat- és hatáskörömet, valamint az ezek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint közigazgatási szerv, helyi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat, kötelező tagság alapján működő köztestület, a Magyar Honvédség, rendvédelmi szerv, közigazgatási jogkörben eljáró egyéb szerv e jogkörében, nyomozó hatóság vagy az ügyészség nyomozást végző szerve, közjegyző, törvényszéki végrehajtó, önálló bírósági végrehajtó vagy közszolgáltatást végző szerv (a továbbiakban együtt: hatóság) tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (a továbbiakban együtt: visszásság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 1. § (5) bekezdése értelmében a vizsgálattal érintett Dorogi és Esztergomi Rendőrkapitányság rendvédelmi szerv, így tevékenységének vizsgálatára rendelkezem hatáskörrel.

2. Az alapvető jogok és az ügy érdeme tekintetében

Az alapvető jogok biztosá egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta a biztosok következetesen, zsinórmértékként támaszkodnak az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazzák az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott egyes alapjogi tesztek.

Magyarország Alaptörvénye (továbbiakban: Alaptörvény) alapjogokkal kapcsolatos megfogalmazása nagyrészt megegyezik az Alkotmányban foglaltakkal, legalábbis az alapjogi követelmények és alapjogok tekintetében nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely ellentétes lenne a korábbi Alkotmány szövegével. A normaszövegben előfordul részben eltérő fogalmazásmód, kiegészítés, kihagyás, de mindaddig, amíg az alkotmányértelmezési monopóliummal felruházott Alkotmánybíróság ellenkezően nem nyilatkozik – álláspontom szerint – *vélelmezendő, hogy az Alkotmány szövegéhez kapcsolódó korábbi alkotmánybírósági megállapításokra valamennyi alaptörvény-értelmezőnek, így az alapvető jogok biztosának is figyelemmel kell lennie.*

Az ombudsmani gyakorlatban továbbra is hivatkozási pontot jelent tehát az egyes alkotmányos jogokat és követelményeket értelmező alkotmánybírósági esetjog.

Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában mutatott rá arra, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírói döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”.

a) Az Rtv. alapelvei szerint: „A rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az e törvényben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.” [Rtv. 11. § (1)] „A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.” [Rtv. 13. § (1)] „A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.” [Rtv. 15. §]

A rendőri intézkedésekkel kapcsolatban tehát az vizsgálendő, hogy alkalmazásuk a panaszos és élettársa esetében megfelelt-e a *törvényesség* és az *arányosság* követelményének. A törvényesség alapelve kettős tartalmú, egyrészt jelenti a rendőr *intézkedési kötelezettségét* [Rtv. 13. § (1)], másrészt azt, hogy feladatainak ellátása során a törvények tiszteletben tartásával kell eljárnia, az intézkedésre minden esetben csak a törvényben felsorolt okok megléte esetén, tehát *jogalappal* kerülhet sor [Rtv. 11. § (1)]. Abban az esetben, ha az intézkedésre jogalappal kerül sor, vizsgálendő kérdés, hogy a rendőrség betartotta-e az *arányosság* követelményét. Arányban állt-e az intézkedés alá vont alapvető jogainak korlátozása az intézkedés céljával, és a rendelkezésre álló lehetőségek közül a rendőrség a legkisebb korlátozással járó választotta-e.

A vizsgált esetben a panaszost és élettársát két év alatt összesen 39 alkalommal vonták intézkedés alá a rendőrség. *Mivel a két kapitányságra a cselekményeikkel kapcsolatban állampolgári bejelentések érkeztek, továbbá azok a későbbiekben szabálysértési, vagy büntetőeljárás lefolytatását alapozták meg, megállapítható, hogy minden esetben fennállt és indokolt, vagyis jogalappal alátámasztott volt a rendőrség intézkedési kötelezettsége.*

A vizsgált ügyben a panaszossal és élettársával szemben igazoltatást (Rtv. 29. §) és előállítást (Rtv. 33. §) alkalmazott a rendőrség.

Az Rtv. 29. § (1) bek. a) pontja szerint a rendőr a feladata ellátása során *igazoltathatja* azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. Az igazoltatásra az Rtv. idézett rendelkezése értelmében tehát csak akkor kerülhet sor, ha az Rtv-ben megállapított valamely feltétel fennáll. *A rendelkezésemre bocsátott intézkedésekről készült rendőri jelentések mindegyike tartalmaz valamely, az Rtv. által előírt igazoltatási okot, nevezetesen a közrend, a közbiztonság védelmét, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célt. A vizsgált esetekben tehát nem merült fel jogalap nélküli igazoltatás.*

Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja azokat az okokat, amelyek miatt a rendőr *előállítja*, illetve előállíthatja az intézkedéssel érintett személyt. A vizsgált ügyben az előállításokról készített jelentések – egy kivétellel, amikor a személyazonosság igazolásának megtagadásáról [Rtv. 33. § (2) bek. a.)] volt szó – a szándékos bűncselekmény elkövetésén való tettenérést [Rtv. 33. § (1) bek. a.)], vagy a bűncselekmény elkövetésének gyanúját [Rtv. 33. § (2) bek. b.)] jelölték meg az előállítás okaként.

Az előállítást minden esetben vagy büntetőeljárás, vagy szabálysértési eljárás követte, amelyre tekintettel megállapítható, hogy az előállításokra megalapozottan, megfelelő jogalap birtokában került sor.

A tettenérés miatti előállítás [Rtv. 33. § (1) bek. a.)] nem lehetősége, hanem kötelezettsége a rendőrségnek, így az arányosság követelménye ezekben az esetekben nem vizsgálható. Vizsgálható viszont mindazon esetben, amikor az előállítás diszkrecionális jogköre a rendőrségnek, és bűncselekmény elkövetésének gyanújával [Rtv. 33. § (2) bek. b.)], valamint személyazonosság igazolásának megtagadásával [Rtv. 33. § (2) bek. a.)] függ össze. A panaszolt ügyben megállapítható, hogy a rendőri intézkedések – bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének alapos gyanújára és a később ténylegesen megindult, majd vádemelésig, vagy a szabálysértés megállapításáig jutott eljárásokra tekintettel – arányban álltak az elérendő céllal. Az előállítások általában 1-2 óra időtartamig tartottak, amely idő alatt a személyazonosság igazolására, a körözési rendszerrel való adategyeztetésre, a bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja miatt a panaszosok átvizsgálására, és alkoholszint mérésére került sor. Minderre tekintettel az *előállításokkal összefüggésben megállapítható, hogy az arányosság követelménye nem sérült.*

Összességében megállapítottam, hogy a rendőrség intézkedései – az igazoltatások és az előállítások – nem okoztak sem a panaszosnak, sem élettársának alapjoggal összefüggő visszásságot.

b) A Dorogi Rendőrkapitányságon 3 alkalommal került *sor kényszerítő eszköz, nevezetesen bilincs* alkalmazására. Az Rtv. 48. §-a szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának, támadásának, szökésének megakadályozására, és ellenszegülésének megtörésére. Az Rtv. tehát taxatív szabályozást tartalmaz, felsorolva azon feltételek körét, amelyek fennállása esetén szóba jöhet a kényszerítő eszközök közül a bilincs alkalmazása. Az Rtv. 16. §-a szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (Szolgálati Szabályzat) 39. §-a szerint az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. *A kényszerítő eszközök alkalmazásával kapcsolatban tehát alapjogi szempontból vizsgálendő kérdések a jogszerűség, az arányosság és a fokozatosság alapelveinek betartása. Álláspontom szerint a bilincs alkalmazása két esetben nem volt jogszerű.*

2013. július 20-án a rendőrség a támadás megakadályozása érdekében panaszos élettársát megbilincselte. A rendőrök szerint a bilincselésnek a támadás megakadályozása, az Rtv. 48. § b) pontja szolgáltatta a jogalapját. Az Rtv. 48. §-a szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy támadásának megakadályozására. A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés b) pontja alapján bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja.

Az intézkedésről készült jelentés szerint panaszos élettársa az igazoltató rendőröknek megpróbált hátat fordítani és a helyszínről távozni. Ekkor a kezét megfogták és hátrabilincseltek a támadás megakadályozása érdekében, mivel ittas, agresszív és kiszámíthatatlan volt.

Álláspontom szerint az intézkedő rendőröknek hátat fordító és onnan eltávozni szándékozó nő, bármilyen ittasnak és agresszívnek is látszott, nem volt tekinthető a rendőrök ellen támadó személynek, ezért a bilincselésnek nem szolgálhatott jogalapjául a támadás megakadályozása.

2014. január 18-án panaszost bilincseltek meg, az Rtv. 48. § b) és c) pontjaira hivatkozással, tehát a szökés és a támadás megakadályozása érdekében. Az Rtv. 48. §-a szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy támadásának, vagy szökésének megakadályozására. A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés b) pontja alapján bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, a c) pont szerint pedig azzal szemben, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg. A bilincselésről készült rendőri jelentés tartalma szerint a panaszos kiabált és nem tett eleget a rendőrség személyazonosság igazolására való felszólításának. *A bilincs alkalmazásának két feltételére, a támadás és a szökés veszélyére vonatkozóan azonban a jelentés semmiféle utalást nem tartalmaz, így a bilincselésnek – véleményem szerint – ebben az esetben sem volt jogalapja.*

Mindezt alátámasztja az is, hogy a rendőrség garázdaság szabálysértése miatt feljelentést tett, azonban a bíróság az eljárást megszüntette, mert sem a feljelentésben, sem a meghallgatási jegyzőkönyvekben nem merült fel arra utaló adat, hogy a panaszos magatartása másokban megbotránkozást, vagy riadalmat keltett volna.

Az Rtv. 16. §-a szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak az arányosság elvének figyelembe vételével alkalmazhat (*arányosság követelménye*). A Szolgálati Szabályzat 39. §-a szerint a nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan (*fokozatosság elve*). A vizsgált esetekben a támadás, vagy a szökés veszélyének fennállása – tehát a jogalap megléte – esetén is *csak akkor lett volna alkalmazható a bilincs, ha a testi kényszer nem vezet eredményre, vagy az eleve kilátástalan. A jelentések egyik bilincseléssel kapcsolatos esetben sem tesznek azonban említést testi kényszer alkalmazásáról vagy ennek eleve kilátástalanságáról.*

Az Alkotmánybíróság több határozatában megfogalmazta, hogy *a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság*. A jogbiztonság „az állam [...] kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság tehát nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is”. [9/1992. (I. 30.) AB határozat] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy „a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki a tevékenységüket”. [56/1991. (XI. 8.) AB határozat]

Az Alkotmánybíróság 66/1991. (XII. 21.) AB határozatában kiemelte, hogy a *személyes szabadság* alkotmányos alapjogát törvény az Alkotmány megengedő rendelkezése folytán korlátozhatja. Az egyes korlátozható rendelkezések azonban csak akkor fogadhatók el alkotmányszerűnek, ha az általuk elérni kívánt és alkotmányosan elismert célhoz képest a korlátozás szükségszerű és arányos. E követelmény az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésének és az alapvető jogok lényeges tartalmának korlátozását tiltó I. cikk (3) bekezdésének egymásra vonatkoztatásán alapul.

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a személyes szabadsághoz való jog és a mozgásszabadsághoz való jog egymásra vonatkoztatása alapján a személyes szabadsághoz való jog érdemben felhívható valamennyi, a mozgás és a helyváltoztatást is korlátozó jogszabály alkotmányossági megítéléséhez. A mozgásszabadsághoz való jog a személyes szabadsághoz való joggal együttesen is értelmezhető. [46/1994. (X. 21.) AB határozat]

A személyes szabadság, mint alapjog – az Alaptörvény megengedő rendelkezése folytán – törvény általi korlátozása történik akkor, amikor az Rtv. lehetőséget ad hatósági kényszer keretében a bilincselésre. Szükségszerű azonban, hogy a személyes szabadság korlátozásának törvényben foglalt garanciái legyenek, amelyeket az intézkedést alkalmazó rendvédelmi szervnek tiszteletben kell tartania.

Az Alaptörvény II. cikke alapján *az emberi méltóság sérthetetlen, minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz. A korábban irányadó és az Alaptörvény hatályba lépését követően is hivatkozási pontot jelentő alkotmánybírósági gyakorlat az emberi méltósághoz való joggal kapcsolatosan arra hívja fel a figyelmet, hogy a méltóság az emberi étellel eleve együtt járó minőség, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, s ezért minden emberre nézve egyenlő. Az Alaptörvény az emberi méltósághoz való joggal összefüggésben abszolút tilalmakat fogalmaz meg. Ezek értelmében senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgaságban tartani. A bilincseléssel kapcsolatban garanciát jelent egyrészt az, hogy az Rtv. felsorolja azon esetek körét, amelyek megvalósulása kapcsán lehetőség van ennek a kényszerítő eszköznek az alkalmazására, másrészt a rendőrség intézkedésekkel kapcsolatos eljárását átfogóan érintő garanciális elem az Rtv. 11. §-ában előírt törvényesség követelménye.*

A törvényi feltételek hiányában végzett bilincseléssel az eljáró Dorogi Rendőrkapitányság állományába tartozó rendőrök megsértették a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményét és a panaszos személyi szabadsághoz való jogát, de sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő joga is.

Intézkedésem

A jelentésemben feltárt alapvető jogokkal összefüggő visszásság jövőbeni megelőzése érdekében – az Ajbt. 31. § (1) bekezdése alapján – *felkérem a Dorogi Rendőrkapitányság vezetőjét, hogy*

- jelentésem ismertetésével hívja fel az alárendeltségében működő személyi állomány figyelmét az Rtv. előírásai érvényesülésének garanciális jelentőségére, illetve azok maradéktalan betartására,
- fordítson kiemelt figyelmet az Rtv. kényszerítő eszközökkel kapcsolatos követelményeinek következetes és visszatérő parancsnoki ellenőrzéssel való biztosítására.

Budapest, 2014. december

Székely László sk.

Melléklet az alkalmazott jogszabályokról

Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény

18. § (1) Az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint

- a) közigazgatási szerv,
- b) helyi önkormányzat,
- c) nemzetiségi önkormányzat,
- d) kötelező tagság alapján működő köztestület,
- e) a Magyar Honvédség,
- f) rendvédelmi szerv,
- g) közigazgatási jogkörben eljáró egyéb szerv e jogkörében,
- h) nyomozó hatóság vagy az ügyészség nyomozást végző szerve,
- i) közjegyző,
- j) törvényszéki végrehajtó,
- k) önálló bírósági végrehajtó vagy
- l) közszolgáltatást végző szerv

(a továbbiakban együtt: hatóság) tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (a továbbiakban együtt: visszásság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket - ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát - már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

(2) Közszolgáltatást végző szerv - függetlenül attól, hogy milyen szervezeti formában működik -

- a) az állami vagy önkormányzati feladatot ellátó, illetve e feladat ellátásában közreműködő szerv,
- b) a közüzemi szolgáltató,
- c) az egyetemes szolgáltató,
- d) az állami vagy európai uniós támogatás nyújtásában vagy közvetítésében közreműködő szervezet,
- e) a jogszabályban közszolgáltatásként megjelölt tevékenységet végző szervezet, valamint
- f) a jogszabályban előírt, kötelezően igénybeveendő szolgáltatást nyújtó szervezet.

A közszolgáltatást végző szerv kizárólag e tevékenységével összefüggésben vizsgálható.

(3) Az alapvető jogok biztosja nem vizsgálhatja

- a) az Országgyűlés,
- b) a köztársasági elnök,
- c) az Alkotmánybíróság,
- d) az Állami Számvevőszék,
- e) a bíróság, valamint
- f) az ügyészség nyomozást végző szerve kivételével az ügyészség tevékenységét.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény

11. § (1) A rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak - az e törvényben foglaltak figyelembevételével - engedelmességni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

13. § (1) A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

15. § (1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

29. § (1) A rendőr a feladata ellátása során

- a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani,

b) az igazoltatott személyt lakcímének, tartózkodási helyének - az igazoltatott választása szerint - a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímet, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel, valamint

c) amennyiben a 24/A. § (1) bekezdésében meghatározott személy felkérése alapján igazoltat, úgy az igazoltatott személyt a b) pontban megjelölt adatok igazolására, vagy ezen adatokra vonatkozó nyilatkozattételre kéri fel.

33. § (1) A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt,

a) akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek;

b) aki ellen elfogatóparancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetve európai elfogatóparancsot adtak ki;

c) akinek őrizetbe vételét, előzetes letartóztatását rendelték el, vagy akinek ideiglenes kényszergyógykezelését, illetőleg elmeállapotának megfigyelését rendelték el;

d) aki az őrizetbe vétel, az előzetes letartóztatás, az ideiglenes kiadatási letartóztatás, a kiadatási letartóztatás, az ideiglenes átadási letartóztatás, az átadási letartóztatás, az ideiglenes végrehajtási letartóztatás, a szabadságvesztés vagy az elzárás végrehajtása során megszökött, vagy a fogvatartás helyéről engedéllyel eltávozva oda nem tért vissza, a lakhelyelhagyási tilalom, a házi őrizet, valamint a távollartás szabályait megszegte, illetőleg, aki az ideiglenes kényszergyógykezelés, az elmeállapotának megfigyelése, a kényszergyógykezelés vagy a javítóintézeti nevelés alól magát kivonta;

e) akinek előállítását külön törvényben meghatározott feltételek alapján elrendelik;

f) aki az ország területén jogellenesen tartózkodik.

(2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,

a) aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja;

b) aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható;

c) akitől bűncselekmény gyanúja vagy szabálysértés, valamint közúti közlekedéssel kapcsolatban kiszabható, közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés bizonyítása érdekében vizeletvétel vagy véralkohol-vizsgálat céljából vérvétel, valamint műtétnek nem minősülő módon egyéb mintavétel szükséges;

d) aki a szülői felügyelet vagy a gyámság, valamint a nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban történő elhelyezésének hatálya alól engedély nélkül kivonja magát, és azt a gyermeket, akinek a felkutatását és előállítását gyermek átadására irányuló bírósági végrehajtás során rendelték el;

e) aki a pártfogó felügyelet - külön törvényben meghatározott és a rendőrség hatáskörébe tartozó - szabályait megszegi;

f) aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani;

g) akivel szemben ideiglenes megelőző távollartás elrendelésének van helye;

h) akit a Schengeni Információs Rendszerben elhelyezett figyelmeztető jelzés alapján védelem alá kell helyezni.

(3) A rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

48. § A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

a) önkárosításának megakadályozására,

b) támadásának megakadályozására,

c) szökésének megakadályozására,

d) ellenszegülésének megtörésére.

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet

39. § (1) Az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

41. § (1) Bilincsel alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt

a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,

b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,

c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincsel alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,

d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,

e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,

f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy

g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.